

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

1075 Budapest, Kazinczy utca 23–27.
+36-1-461-4500
fax: +36-1-461-4586
<http://www.ppk.elte.hu>

EMBER–KÖRNYEZET TRANZAKCIÓ SZAKPSZICHOLÓGIA szakirányú továbbképzési szak

A képzés szakmai felelőse:	ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar
A képzés indítását engedélyező OH-határozat száma:	FNYF/750-3/2022.
A képzés megnevezése:	ember–környezet tranzakció szakpszichológia (People–Environment Transaction Psychology Postgraduate Specialisation Programme)
A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:	ember–környezet tranzakció szakpszichológus (People–Environment Transaction Psychologist)
Képzési terület:	bölcsészettudomány
A képzés időtartama, kreditértéke:	4 félév, 120 kredit

A felvétel feltételei:

A felvétel feltételei pszichológia alap- és mesterképzési szakon szerzett diploma vagy korábban egységes öt éves egyetemi szintű képzésben szerzett végzettség és szakképzettség.

A jelentkezők felvételi beszélgetésen vesznek részt, ami a jelentkező érdeklődési körét, motivációját, korábbi gyakorlati tapasztalatait, illetve a szakterülettel kapcsolatos jövőbeni elképzeléseit, terveit járja körül.

A képzés célja:

A szakirányú továbbképzés célja, hogy az azt elvégző pszichológusok az ember és környezete tranzakciójának, környezetpszichológiai (ember–környezet tranzakciótudományi) kölcsönhatásának vizsgálatában, az ebben felmerülő zavarok felismerésében és javításában, a személy–környezet összeillés folyamatainak és esetleges problémáinak felmérésében és utóbbiak korrekciójában szakmai elméleti alapokon nyugvó, sokféle szociofizikai környezetre kiterjedő jártasságot szerezzenek, és ennek alapján klienseiknek, illetve az őket foglalkoztató vagy tőlük szakmai segítséget kérő piaci, állami vagy civil szervezeteknek gyakorlati pszichológiai segítséget tudjanak nyújtani.

[A képzés alapozó kurzusainak során a hallgatók megismerik az ember–környezet tranzakció tudományának alapjait, a pszichológia fő tudományterületeivel való kapcsolódásainak elméleteit és ezek gyakorlati vonatkozásait, valamint számos, az ember–környezet tranzakciójának kutatásában használható, a pszichológia egyéb területein is, illetve a környezetalakításban (építészetben, tájépítészetben, tárgytervezésben) alkalmazható módszert. A környezetpszichológia transzdiszciplináris szemléletmódjának megfelelően betekintést kapnak pszichológián kívüli tudományterületek (pl. építészet, urbanisztika, ergonómia) az ember–környezet kapcsolat tanulmányozásához elengedhetetlen alapismereteibe és a tudományterületek közötti együttműködés lehetőségeibe is.

A képzés a szociofizikai környezetek (pl. városi, természeti, illetve edukációs, rekreációs, egészségügyi, munkakörnyezetek) mindegyikében vizsgálható fizikai és társas jellemzőknek, ezek egyénre gyakorolt hatásának (pl. jóllét vagy stressz) és ember és környezete pszichológiai kapcsolatának (pl. kötődés és az identitással való kapcsolat) tárgyalása után sorra veszi a különböző léptékű és jellemzőjű

szociofizikai tereket és e terek és használóiak kapcsolatának speciális jellemzőit, az ember–környezet kölcsönkapcsolatának vizsgálatában, alakításában a szociofizikai helyek között mutatkozó különbségeket. A képzés nagy hangsúlyt helyez az ember–környezet tranzakciójának vizsgálatában és kezelésében lényeges participáció elméleti és gyakorlati vonatkozásaira is.

[A képzés elméleti tudásanyaga – mivel az ember–környezet tranzakció tudomány az ember és az őt a mindennapokban és minden pillanatban körülvevő környezet kölcsönkapcsolatával foglalkozik – elválaszthatatlan a gyakorlattól. A képzés részét képezi egy terepgyakorlat (ez lehet egy fejlesztési vagy kutatási projekt megvalósítása is), amelyet három módszertani kurzus alapoz meg. A fentieknek megfelelően a résztvevők az egyes kurzusokhoz kapcsolódóan a képzés egésze alatt betekintést nyerhetnek és aktívan be is kapcsolódhatnak több tudományterület és szakma képviselőinek (pszichológusok, pedagógusok, építészek, település- és cégvezetők, természet- és társadalomtudósok) munkáját összefogó, a tudománynak – jelen esetben az ember–környezet tranzakció tudomány elméleteinek és módszereinek – és piaci, állami vagy civil szervezetek mindennapos tevékenységének erős és hatékony összekapcsolódását elősegítő szakértői projektekbe.

A képzés során elsajátítandó kompetenciák, tudáselemek, megszerzhető ismeretek:

Tudás: a szakon végzett ismeri

- az ember–környezet tranzakció tudomány alapjait és kapcsolatát a pszichológia fő tudományterületeivel, és szemléletmódjának, módszereinek alkalmazását ezekben;
- az ember–környezet tranzakció tudományhoz kapcsolódó más tudományterületek (például építészet, tájépítészet, ergonómia) alapismereteit;
- az egyes tudományterületek közötti kommunikáció alapjait;
- az ember–környezet tranzakció vizsgálatában és beavatkozásokban lényeges participáció elméleti és gyakorlati aspektusait;
- a személy–környezet összeillés aspektusait és javításának lehetőségeit;
- a személy és környezete közötti kommunikáció jellemzőit és a mediáció lehetőségeit;
- a különböző környezetekben előforduló tudatosuló és nem tudatosuló ingerek mérésének módját és ezek hatását a tér használójára, annak fizikai és/vagy pszichés egészségére;
- a különböző viselkedéskörnyezetek speciális jellemzőit, folyamatait, működését;
- a különböző viselkedéskörnyezetekben megvalósuló ember–környezet tranzakció speciális jellemzőit;
- az ember–környezet tranzakció zavarainak és a személy ezzel kapcsolatos pszichológiai problémáinak feltárási és megoldási lehetőségeit;
- az ember–környezet tranzakció szakpszichológusi munka során alkalmazható eszközöket és eljárásokat, valamint etikai megfontolásokat;
- az ember–környezet tranzakció szakpszichológia tárgyköréhez kapcsolódó pszichoedukációs lehetőségeket;
- az ember–környezet tranzakció folyamataival kapcsolatos pszichológiai-kommunikációs és szakvélemény-készítési szabályokat;
- az ember–környezet tranzakció szakpszichológus kompetenciáit;
- a segítők pszichés egyensúlyát veszélyeztető körülményeket és azok hatásának prevenciósi lehetőségeit;
- az ember–környezet tranzakció szakpszichológus lehetséges szakmai partnereit, együttműködési lehetőségeit.

Képesség: a szakon végzett képes

- munkája során képes megfelelő módszerekkel adekvát adatok és információk gyűjtésére az ember–környezet tranzakcióval kapcsolatos pszichológiai folyamatok, környezethasználati

jelenségek és az ezekben mutatkozó problémák és a szociofizikai folyamatokban részt vevők kölcsönhatásának jellemzőiről;

- ennek ismeretében képes szakmailag releváns, etikus és megvalósítható célok kitűzésére, megfelelő beavatkozási lehetőségek kidolgozására és végrehajtására;
- a beavatkozások rendszerszemléletű tervezésére és kivitelezésére;
- a pszichoedukációra;
- környezetpszichológiai szakvéleményt készíteni adott formai és tartalmi szempontok alapján;
- olyan környezetpszichológiai tevékenységek megtervezésére és végrehajtására, amelyek az adekvát ember–környezet tranzakció kialakítását, megvalósítását és fenntartását szolgálják;
- a szociofizikai környezeti problémák által okozott negatív pszichés reakciók kezelésére.

Attitűd: a szakon végzett

- elkötelezetten alkalmazza a megszerzett környezetpszichológiai ismereteket az ember és környezete közötti kölcsönkapcsolat folyamatainak megismerésében és harmonizálásában;
- előítéletmentesen, segítőkészen viszonyul az ember–környezet tranzakció folyamataiban érintett egyénekhez, szervezetekhez, társadalmi csoportokhoz, függetlenül azoknak az adott problémában betöltött szerepétől;
- nyitottság, tisztelet és együttműködő attitűd jellemzi a különböző kompetenciaterületen dolgozó szakemberek, multiprofessionális teamek és a társtudományokat képviselő partnerek tudása iránt;
- fejlett együttműködési készséggel dolgozik együtt a különböző szakemberekkel, tapasztalati szakértőkkel, közösségi véleményformálókkal;
- folyamatosan fejleszti kapcsolatteremtő készségét;
- rendszeresen követi, feldolgozza és elemzi az ember–környezet tranzakció szakpszichológiával kapcsolatos szakirodalmi szövegeket;
- nyitott az ember–környezet tranzakció vizsgálatában alkalmazható kvantitatív, kvalitatív, térelemző módszerek megismerése és használata iránt, és folyamatosan fejleszti módszertani tudását;
- reflektíven gondolkodik saját ember–környezet tranzakció szakpszichológusi tevékenységéről, és a reflexiókat felhasználja saját szakmai tevékenysége fejlesztéséhez;
- szakmai kommunikációja világos és egyértelmű;
- fejlett önismeret jellemzi, képes az önreflexióra;
- érett empátiás készséggel, megfelelő érzelem- és impulzuskontrollal rendelkezik.

Autonómia és felelősség: a szakon végzett

- felismeri saját kompetenciahatárait, képes az érintettek motiválására és szükség esetén továbbirányítására más megfelelő szakemberhez;
- szükség esetén képes más kompetenciaterületen dolgozó szakemberekkel, illetve intézményekkel való participatív együttműködésre;
- szakmai tevékenysége során képes azonosítani azokat a lehetőségeket, ahol a megszerzett ember–környezet tranzakció szakpszichológiai tudását és képességeit önállóan, kompetens módon hasznosítani tudja, és autonóm módon kezdeményezéseket indít e lehetőségek kihasználása érdekében, így munkája egyszerre szolgálja a szociofizikai környezet fejlesztését és az emberek elégedettségének és életminőségének javulását;
- az ember–környezet tranzakcióval összefüggő lelki problémák esetében felismeri, hogy mikor járhat el saját kompetenciahatárain belül, és mikor kell más szakembert is bevonnia a kezelésbe;
- ember–környezet tranzakció szakpszichológusi munkáját úgy végzi, hogy az emberek életminőségének javítása során figyelembe veszi az őket körülvevő szociofizikai környezet jellemzőit és az ember és környezete közötti tranzakció folyamatait is;

- az ember–környezet tranzakció szakpszichológiával kapcsolatos etikai elveket mindenkor szem előtt tartja.

A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök:

- Elméleti ismeretek: az ember–környezet kapcsolat transzdiszciplináris és tudományelméleti alapjai, ember–környezet összeillés, ember–környezet tranzakció és egészség, viselkedéskörnyezetek folyamatai,
- Gyakorlati ismeretek: az ember–környezet tranzakció kutatómódszertana, ember és környezet kommunikációja, ember–környezet kapcsolati mediáció, viselkedéskörnyezetek működése,
- Szakmai gyakorlat,
- Szabadon választható tárgyak,
- Szakdolgozat.

Az aktuálisan folyó képzések mintatantervei [ezen az oldalon](#) érhetők el.

A szakképzettség alkalmazása:

Az ember–környezet tranzakció és a környezetpszichológia kérdései az élet minden területén jelen vannak. Egyre nagyobb igény mutatkozik az ember és környezete szociofizikai összeillésének, kommunikációjának, ezek esetleges zavarainak, valamint mindezek térhasználókra gyakorolt hatásának feltárására, elemzésére, ezért az ember–környezet tranzakció szakpszichológia alapvető üzeneteinek, módszereinek ismerete a pszichológia valamennyi területén szükséges.

Alkalmazási területek:

- az ember–környezet tranzakció tudomány önálló alap- és alkalmazott tudományként számos saját, transzdiszciplináris szemléleten alapuló alkalmazási területtel bír: az ember–környezet kapcsolat fizikai és társas jellemzőinek, a személy–környezet összeillés folyamatainak és esetleges zavarainak feltárása, az adott viselkedéskörnyezet folyamataiban és működésében, illetve a személy–környezet pszichológiai kapcsolatában mutatkozó problémák kezelése – különböző léptékekkel és jellemzővel bíró szociofizikai terek mindegyike esetén,
- a klinikai és egészségpszichológiában a hely- és tárgyviszonyulás kérdéseivel kapcsolatban megjelenő pszichés problémák (pl. helyidentitás zavarai, gyűjtögetés, otthonosság-otthonalanság) kezelése, egészségre ártalmas környezeti hatások felismerése, prevenció és gyógyító környezetek kialakítása,
- a munka- és szervezetpszichológiában a szociofizikai környezeti kérdéseket is érintő szervezetfejlesztési folyamatok támogatása, és ezek összefüggése a téralakítási és térszervezési mechanizmusokkal, az ember–környezet kapcsolat hatásaira is építő csapatépítési folyamatok, a céges környezeti kérdéseket érintő pszichoedukációs folyamatok támogatása,
- az óvoda- és iskolapszichológia területén az intézmény környezeti szocializációs, környezeti nevelési tevékenységének pszichológiai támogatása, a térszervezési kérdésekkel kapcsolatban megjelenő pszichés problémák, társas konfliktusok kezelésében való közreműködés,
- ergonómiai és mérnöki pszichológiai ismeretek alkalmazása a szakterületi partnerekkel együttműködésben (pl. smart környezetek, mesterséges intelligencia, extrém környezetek),
- a tárgy- és a terméktervezés, illetve a felhasználói élmény tervezésének környezetpszichológiai támogatása,
- építészeti, urbanisztikai és tájépítészeti kérdésekkel kapcsolatos participatív társadalmi tervezési és térhasználati folyamatok pszichológiai támogatása.

Az ember–környezet tranzakció szakpszichológus által használt eljárások között kiemelendő

- a pszichológia más tudományterületein is alkalmazott módszerek (kvantitatív és kvalitatív módszertan) etikus és kompetens alkalmazása,

- participatív tervezés, transzdiszciplináris csapatmunka a környezetalakítást érintő kérdésekkel kapcsolatban, inter-, multi- és transzdiszciplináris módszertan alkalmazása,
- tréningek, programok, workshopok tartása az ember–környezet összeállással kapcsolatos környezetpszichológiai témákban,
- környezetpszichológiával, környezeti kommunikációval kapcsolatos innovációk, beavatkozások kezdeményezése, alkalmazása, vizsgálata, utánkövetése.

Tervezett munkarend/képzési napok: esti

Szerda délutánonként online.

Péntek délutánonként és szombatonként személyesen.

A képzés helyszíne:

A képzést Budapesten hirdetjük. (ELTE PPK 1075 Budapest, Kazinczy utca 23-27.)

Irányszám: 20 < 30

A képzés csak abban az esetben indul, ha a jelentkezések száma eléri az indításhoz szükséges minimális irányszámot.

Meghirdetési információk:

A szakirányú továbbképzéseket a www.felvi.hu oldalon és a [kar felvételi meghirdetéseket tartalmazó oldalon](#) is közzétesszük a keresztféléves, általános és pótfelvételi eljárás időzítésének megfelelően.

Költségek:

A képzést kizárólag önköltséges finanszírozási formában hirdetjük. A jelentkezési díjat és a képzés féléves önköltségének összegét a meghirdetési oldalon tesszük közzé.